

PUNCT DE VEDERE

privind suspiciunea de plagiat în cazul cărții dlui George Copos
*Alianțe matrimoniale în politica principilor români din Țara Românească și
Moldova (secolele XIV-XVI)*, București, Editura Niculescu, 2014, 119 p.,
prefață profesor emerit Stelian Brezeanu

Comisia de etică a UB a dat curs sesizării dlui Cătălin Parfene, autor al lucrării de disertație *Domnii Țărilor Române și sud-estul Europei. Aspecte ale politicii lor matrimoniale (secolele XIV-XVI)* susținută în 2005 la Facultatea de Istorie a UB, sub coordonarea științifică a prof.dr. Stelian Brezeanu. Întârzierea cu care Comisia se pronunță e datorată mai multor factori între care cel mai important a fost identificarea și acceptul specialiștilor în materie de a produce expertize pentru un subiect de istorie foarte specializat. Aceștia nu sunt mulți. Unii colegi nu au dorit să facă aceste expertize, alții au fost ocupați la vremea solicitării lor de către Comisie. Le mulțumim celor trei colegi care au acceptat să realizeze expertiza și care, prin nivelul lor profesional, au contribuit la a ne permite să ajungem la un punct de vedere clar privind o situație neobișnuită: o lucrare științifică publicată în detenție, suspectă de plagiat și unde un profesor universitar a avut un rol în cazul ambilor autori.

Comisia consideră că avem de-a face cu un tip de plagiat subtil, realizat prin *copiere deghezată* sau/și prin *reповestire*. Nu este vorba de un clasic copy-paste, ci de un autor profesionist care a realizat foarte multe *parafrazări inacceptabile*, cum sunt numite în literatura de specialitate (Bill Marsh, “How to Avoid Plagiarism”, 101), după lucrarea de disertație a dlui Cătălin Parfene. Erori comise de acesta, semnalate de experți, au fost și ele preluate în cartea dlui George Copos, ceea ce arată că acesta ar fi avut la dispoziție disertația dlui Parfene. Cel mai adesea, în carte se întâlnesc mai multe tipuri de *preluări neatribuite prin parafrizare sau rezumare*, descrise în detaliu în lucrarea profesorului Dorin Isoc (“Ghid de acțiune contra plagiatului”, 111-112).

Două dintre expertize detaliază profesionist cum s-a produs acest tip de plagiat mai puțin uzitat, dar întâlnit în practica academică și nu numai. El mai este numit generic plagiat de tip *mozaic*, iar acțiunea de a plagia este numită, în acest caz, *patchwriting*, adică: “împrumutarea frazelor din sursă fără citare sau găsirea sinonimelor cu păstrarea structurii generale și a sensului operei originale”. (Definiție Bowdoin College, Maine, USA, des întâlnită în practică.) În fine, cel mai eficient instrument anti-plagiat, în engleză, TurnItIn, listează 10 tipuri de plagiat dintre care cel puțin 5 se regăsesc și în cartea dlui Copos (“Find-replace”, “Remix”, “Recycle”, “Hybrid”, “Re-tweet”).

Circumstanța specială, în acest caz, e că disertația dlui Cătălin Parfene nu fusese publicată și dl. Copos nu ar fi putut, deci, plagia. Circumstanța agravantă este că cei doi au fost în relație cu aceeași persoană, dl. profesor emerit Stelian Brezeanu, conducătorul științific al masterandului din 2005, dl. Parfene, autor al recomandării și al prefeței cărții dlui Copos, în 2014.

Comisia de etică consideră că există indicii clare că dl. George Copos nu ar fi putut realiza acest tip de lucrare și, deci, nu ar putea fi creditat ca autor (v. Isoc, 39). Nu are antecedente în ordinea activității științifice, nu a avut în detenție condiții de studiu al unor documente speciale (“acte de cancelarie” etc.) Semnificativ, documentarea dlui Copos se oprește la anul 2005, an al susținerii disertației de către dl. Parfene.

O concluzie care s-ar impune este că ar putea exista, în această situație, ceea ce, în literatura de specialitate, se numește un “ghostwriter”, un scriitor profesionist ascuns care a realizat operațiunea.

Comisia de etică consideră că situația în care s-a plasat dl. profesor emerit Stelian Brezeanu, pensionat de la UB, dar încă în relații contractuale* cu aceasta, coordonator științific al unui masterand care a realizat o lucrare pe același subiect regăsit în cartea dlui Copos, și pe care a prefațat-o chiar, produce un impact negativ asupra imaginii Universității din București și recomandă conducerii acesteia luarea măsurilor ce se impun, conform prevederilor din Carta UB și Codul de etică.

Comisia de etică recomandă, totodată, conducerii UB să atragă atenția cadrelor didactice asupra recomandărilor pe care le dau deținuților care doresc să realizeze lucrări științifice în detenție, că pot face acest lucru dacă se asigură că aceștia au activități prealabile de cercetare și realizare de lucrări științifice și că au citit lucrările respective înainte de publicare.

* Rectificare: dl. profesor nu mai are relații contractuale cu UB din 02.10. 2015